

CIK Trebnje, OŠ

SLOVENŠČINA – 8. razred, INDIVIDUALNO, 12. 5. 2020

Ime in priimek, razred: _____

Datum: _____

Teme:

- Analiza neumetnostnega besedila, I. del
- Glagol – utrjevanje časa
- Prepoznavanje pridevnikov in števnikov (s pomočjo vprašalnic).
- Novi pojmi: besedna družina, nanašalnica, nadpomenka, raba nedoločnika in namenilnika), stavčni členi.
- Analiza umetnostnega besedila, II. del
- France Prešeren: O Vrba

Opomba: Navodila za delo so napisana v nalogah, razlage z rdečim.

A. Naloge iz I. dela se navezujejo na besedilo *Iz tekoče vode v stoječo.*

Pozorno preberi izhodiščno besedilo in reši naloge.

Iz tekoče vode v stoječo

Reka, ki v svojem spodnjem toku vijuga po ravnini, ustvarja okljuke. Ti se ves čas premeščajo. Včasih pa reka ubere krajšo pot in pusti prazen okljuk. V mrtvem rečnem rokavu nastane jezero. Življenje v njem se zaradi pomanjkanja hrane in kisika precej spremeni.

Potopljene rastline zamenjajo najprej vrste s plavajočimi listi, nato pa vrste z izstopajočimi listi. Rastline, ki so bile prilagojene na tekočo vodo, sčasoma izrinejo alge in jezerske rastline. Ribe, ki potrebujejo veliko kisika, sčasoma poginejo, naselijo pa se jezerske ribe. Te zanesejo sem race z rastlinami, ki so zapletene med njihovimi nogami. Na dnu rečnega rokava se začne nabirati mulj, sproščene hranilne snovi pa spodbujajo razmnoževanje planktona. Ob bregu zrastejo drevesa, ki dobro prenašajo z vodo prepojeno podlago.

Obrežno in vodno rastlinstvo lahko zamaši vodo in tako nastane močvirje.

(Prirejeno po besedilu iz knjige Svetovi narave, Založba Mondena, 1997.)

1. Kaj predstavlja izhodiščno besedilo? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom. 1 t/

- A Rečni okljuk.
- B Rečno jezero.
- C Dogajanje v močvirju.
- Č Spreminjanje rečnega okljuka v jezero.

2. Kje nastane rečni okljuk? Podčrtaj pravilna odgovora. 1 t/

V zgornjem / srednjem / spodnjem toku reke, in sicer na hribovitem / ravninskem / gozdnatem površju.

3. Izhodiščno besedilo je (obkroži črki pred pravilnima trditvama): 2 t/
- A razlaga nastanka naravnega pojava
- B pripoved o nastanku naravnega pojava
- C subjektivno
- Č objektivno

4. V kateri časovni obliki je večina glagolov v izhodiščnem besedilu? 1 t/

5. Iz izhodiščnega besedila izpiši 3 t/

- lastnostni/kakovostni pridevnik (KAKŠEN?):

- vrstni pridevnik (KATERI?):

- glavni števnik (KOLIKO?):

6. Iz prvega odstavka izhodiščnega besedila izpiši besedi iz iste besedne družine, npr. **miza – namizni, mizar, mizarstvo ...**. 1 t/

7. Iz 1. odstavka izhodiščnega besedila izpiši **osebni (JAZ, MENE ...)** in **kazalni zaimek (Ta, tisti ...)** ter napiši besedi, na kateri se nanašata.

2 t/

ZAIMEK	BESEDA, NA KATERO SE NANAŠA

8. Iz **druge in četrte povedi** 1. odstavka izhodiščnega besedila izpiši glagola ter jima določi osebo, število, časovno obliko, naklon in glagolski vid. 2 t/

GLAGOL	OSEBA	ŠTEVILO	ČAS	NAKLON	VID

--	--	--	--	--	--

9. Glagoloma poišči vidski par, npr. pošlje - pošilja

1 t/

ustvarja – _____ ubere – _____

10. Vstavi pravilno neosebno glagolsko obliko (nedoločnik – ti/-či; rabimo ga skupaj z glagoli želeči, hoteti, morati ...) ali namenilnik – t/-č; rabimo ga skupaj z glagoli premikanja).

2 t/

Želim si _____ (raziskovati/raziskovat) nastanek močvirja.

Vsak dan jih hodim _____ (opazovati/opazovat).

11. Iz naslednje definicije izpiši nadpomenko (NADPOMENKA JE SKUPNO POIMENOVANJE ZA VEČ POIMENOVANJ S PODOBNO VSEBINO OZ. TEMATSKIM POLJEM. Primer: sadje: banane, pomaranče, jabolka

3 t/

Mrtvica je struga ali rokav reke, v kateri je stoječa voda.

Nadpomenka: _____

12. V spodnji povedi podčrtaj stavčne člene (NA INTERNETU POIŠČI PREGLEDNICE O STAVČNIH ČLENIH, KI TI NAJ BODO V POMOČ PRI DOLOČANJU STAVČNIH ČLENOV).

3 t/

Potopljene rastline zamenjajo najprej rastline s plavajočimi listi.

Ob bregu zrastejo drevesa.

Ribe potrebujejo veliko kisika.

13. Iz izhodiščnega besedila izpiši tri enostavčne povedi (IMA EN POVEDEK OZ. GLAGOL)

3 t/

14. V podčrtanih besedah popravi veliko začetnico, kjer je to potrebno.

3 t/

Na volitvah so dobili enako število glasov Demokrati in liberalci. Poleg Katoličanov so v

naši državi tudi pravoslavni in muslimani. Valentin Vodnik je bil Razsvetljenec, Prešeren pa romantik. Slovenski jezik preučujejo slovenisti, slovanske jezike slavisti, germanske pa germanisti. Ameriška akademija za film podeljuje Oskarje. Letošnjo plečnikovo nagrado bodo podelili v narodni galeriji v Ljubljani.

B. Naloge iz II. dela se navezujejo na pesem Franceta Prešerna *O, Vrba*.

Pozorno preberi izhodiščno besedilo in reši naloge.

France Prešeren

O Vrba! srečna, draga vas domača,
kjer hiša mojega stoji očeta;
de b' uka žeja me iz tvojga svéta
speljala ne bila, goljfiva kača!

Ne vedel bi, kako se v strup prebrača
vse, kar srce si sladkega obeta;
mi ne bila bi vera v sebe vzeta,
ne bil viharjov nótranjih b' igrača!

Zvestó srce in delavno ročico
za doto, ki je nima miljonarka,
bi bil dobil z izvoljeno devico;

mi mirno plavala bi moja barka,
pred ognjam dom, pred točo mi pšenico
bi bližnji sosed vároval - svet' Marka.

1. a) Obkroži črko pred pravilno trditvijo. 1 t/

Pesem je: A lirska B epska

b) V povedi utemelji obkroženo trditev. 1 t/

2. Katera tema je v pesmi? (Obkroži črko pred pravilno trditvijo.) 1 t/

A ljubezenska B socialna C miselna

3. Iz 1. kitice razberi, katero odločitev je pesnik sprejel v svojem življenju. Svojo ugotovitev napiši v povedi. 1 t/

4. Po čem hrepeni pesnik? Odgovori v povedi. 1 t/

5. Kakšno je pesnikovo razpoloženje v pesmi? 1 t/

6. Poimenuj pesniško obliko izhodiščne pesmi. 1 t/

7. Napiši tri značilnosti te pesniške oblike. 2 t/

8. a) Katero pesniško sredstvo je pesnik uporabil v navedenem primeru? Na črto ob primeru napiši vrsto pesniškega sredstva. 1 t/

mi mirno plavalala bi moja barka _____

b) V povedi razloži pomen zgornjega verza. 1 t/

9. V 1. kitici s črkami označi rimo. Poimenuj vrsto rime. 2 t/

10. Pesniške figure in primere zanje poveži s črto. 2 t/

goljfiva kača
ne bil viharjov nótranjih b' igrača
bolj ko lepa Rozamunda lepša Lejla mu dopade
so trobente in gosli in cimbale pele

METAFORA
OKRASNI PRIDEVEK
POOSEBITEV
PRIMERA

11. Dopolni razpredelnico. Pazi na pravopis oz. veliko začetnico, kjer je potrebno. 4 t/

IME IN PRIIMEK AVTORJA	DELO	LITERARNA VRSTA
France Prešeren	Povodni mož	

	Nova faca	lirska pesem
France Prešeren		epska pesem
	Tržačan	
Anton Tomaž Linhart		komedija
	Turjaška Rozamunda	

11. Napišite SMS sporočilo, ki bi ga Prešeren (če bi še živel) DANES poslal svoji materi s študija v Amsterdamu.

Pripravila: Zlata Kastelic